

**Програма фахового іспиту
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності
К10 «Цивільна безпека»
(освітньо-професійна програма «Управління піротехнічними роботами
та протимінною діяльністю»)**

Вступні випробування проводяться з метою:

- перевірки відповідності знань, умінь та навичок вступників програмним вимогам;
- виявлення та оцінки рівня навчальних досягнень вступників;
- оцінки ступеня підготовленості вступників до подальшого навчання в Університеті зі спеціальності К10 «Цивільна безпека» (освітньо-професійна програма «Управління піротехнічними роботами та протимінною діяльністю») для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти.

Завдання вступних випробувань полягає у тому, щоб оцінити наступні знання та вміння здобувачів вищої освіти з наступних питань:

- загрози виникнення небезпеки, уражаючих чинників та їх впливу на населення;
- захист від уражаючих чинників джерела надзвичайної ситуації систем опалення, вентиляції і кондиціонування;
- технічні заходи захисту будівель та споруд, населених пунктів, промислових та інших об'єктів від уражаючих чинників джерела надзвичайної ситуації;
- небезпеки процесів виробництва та об'єктів підвищеної небезпеки на стадії експлуатації;
- ймовірності виникнення надзвичайних ситуацій техногенного походження та їх наслідків;
- ймовірності виникнення надзвичайних ситуацій внаслідок дії небезпечних природних явищ;
- масштаби надзвичайних ситуацій;
- заходи з попередження виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- аналіз аварійної обстановки (ситуації);
- дії щодо попередження виникнення надзвичайних ситуацій та зменшення рівня вірогідного пошкодження;
- заходи щодо захисту населення і виробничого персоналу від наслідків аварії, катастрофи, стихійного лиха;
- функціонування особового складу оперативно-рятувального підрозділу у постійній готовності до дій за призначенням;

- управління підрозділами сил цивільного захисту під час ліквідування наслідків надзвичайної ситуації, рятування людей, евакуації матеріальних цінностей;

- можливість виникнення небезпек, шкідливих та небезпечних чинників на об'єктах та територіях, що знаходяться у зоні відповідальності підрозділу;

- захист у разі виникнення надзвичайної ситуації;

- можливість використання способів підриву в ситуаціях які забезпечать безпеку проведення таких робіт;

- можливість знищувати всі види та типи вибухонебезпечних предметів на основі особливості надзвичайної ситуації;

- управління діями піротехнічного підрозділу при очищенні території від інженерних загороджень;

- комбінування засобів для знешкодження/знищення вибухонебезпечних предметів враховуючи особливості можливих негативних факторів надзвичайної ситуації;

- організація та проведення органами та підрозділами цивільного захисту обстеження та очищення територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами згідно діючих міжнародних, національних та відомих документів.

НАЗВА РОЗДІЛУ, ТЕМИ	ЗМІСТ
НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ ДІЯМ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	
Розділ 1. Основні положення організації навчання діям в надзвичайних ситуаціях осіб діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.	
Загальні положення щодо навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях	– Керівні документи та основні поняття щодо навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. – Загальні засади навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.
Основні заходи у сфері цивільного захисту	– Основні заходи захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій. – Основні положення оповіщення та евакуації населення при виникненні надзвичайних ситуацій.
Загальні положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності	– Загальні положення щодо організації Територіальних курсів. – Завдання та повноваження Територіальних курсів. – Структура та управління Територіальними курсами.
Організація навчання та порядок проведення інструктажів з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки, охорони праці та безпеки життєдіяльності на підприємствах, організаціях та установах	– Навчання з пожежної безпеки. – Навчання з техногенної безпеки. – Навчання з безпеки життєдіяльності та охорони праці на підприємствах. – Організація роботи з охорони праці та БЖД учасників освітнього процесу. – Організація та порядок проведення інструктажів. – Особливості реагування на надзвичайні ситуації на малих підприємствах.
Розділ 2. Організації навчання діям в надзвичайних ситуаціях керівників, працюючого та непрацюючого населення і осіб, які здійснюють навчання у закладах освіти.	
Навчання осіб керівного складу цивільного захисту та інші управлінські кадрів і фахівців, на яких поширюється дія законів України у сфері цивільного захисту (Група А)	– Проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. – Проведення навчання інших фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.
Навчання працівників підприємств, установ і організацій (Група Б)	– Основні положення щодо навчання працюючого населення. – Форми та зміст програм навчання загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях. – Проведення теоретичної та практичної підготовки та перевірка знань.
Навчання студентів, учнів та вихованців дошкільних навчальних закладів (Група В)	– Основні положення щодо навчання студентів, учнів та вихованців дошкільних навчальних закладів. – Порядок підготовки та проведення навчання діям у надзвичайних ситуаціях учнів загальноосвітніх та

	професійно-технічних навчальних закладів і навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку.
Навчання осіб, не зайнятих у сфері виробництва й обслуговування (Група Г)	– Основні положення щодо навчання осіб, не зайнятих у сфері виробництва й обслуговування. – Порядок створення, обладнання та забезпечення функціонування консультаційних пунктів з питань цивільного захисту при житлово-експлуатаційних організаціях та міських, сільських (селищних) радах.
РАДІАЦІЙНИЙ, ХІМІЧНИЙ ТА БІОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ	
Розділ 1. Радіаційний захист.	
Радіація. Характеристика, властивості, безпека	– Керівні документи та основні поняття радіаційної безпеки. – Поняття радіаційна безпека, радіаційна аварія, джерела іонізуючого випромінювання. – Фізична природа та види іонізаційного випромінювання, взаємодія з речовиною. – Одиниці вимірювань іонізаційного випромінювання. – Біологічна дія іонізаційного випромінювання. – Принципи захисту від дії іонізаційного випромінювання. – Основні регламентовані величини.
Знаки безпеки та маркування	– Попереджувальні знаки небезпечних вантажів класу 7. – Витяги з переліку номерів ООН. – Знаки безпеки радіоактивних матеріалів. – Транспортний індекс та класифікаційна таблиця небезпечних вантажів класу 7. – Приклади нанесених попереджувальних знаків та знаків безпеки. – Знаки радіаційної безпеки для позначення об'єктів та на місцевості. – Маркування вантажів.
Засоби та заходи захисту від радіаційної безпеки	– Основні заходи захисту від радіаційного впливу. – Перша допомога при радіаційному ураженні. – Диференціація гострої променевої хвороби за ступенем тяжкості. – Комплекти засобів індивідуального захисту. – Основні принципи одягання та зняття захисного хімічного одягу.
Оцінка ситуації та прогнозування	– Міжнародна шкала ядерних подій INES. – Характеристика розвитку ядерних аварій на АЕС за часом. – Основні часові фази радіаційних аварій та зонування. – Вплив на персонал, населення і навколишнє середовище. – Категорії об'єктів радіаційної безпеки. – Класифікація радіаційних аварій.

Укриття населення в захисних спорудах	– Класифікація, призначення, технічні характеристики обладнання захисних споруд, порядок утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, порядок приведення їх у готовність, правила поведінки працівників (населення) у захисних спорудах.
Спеціальне обладнання	– Будова, принцип роботи та використання приладів радіаційної розвідки. – Заходи безпеки при роботі з приладами радіаційної розвідки. – Використання приладів радіаційної розвідки при проведенні аварійно-рятувальних робіт. – Класифікація приладів за їх класами: EPD, PRD, SPRD, Survey Matter, RIID.
Організація робіт на місці події	– Функції ДСНС у разі виникнення радіаційної аварії. – Першочергові заходи з реагування на місці події. – Основні дії під час виникнення різноманітних радіаційних аварій. – Контроль над ситуацією. Зонування місця події.
Розділ 2. Хімічний захист.	
Загрози та оцінювання ризиків у сфері хімічної безпеки	– Сучасні загрози у сфері хімічної безпеки. – Основні фактори, що впливають на оцінювання ступеня складності реагування на загрозу. – Оцінювання ступеня складності реагування на загрози за їх типами. – Ризик. Матриця оцінювання ризиків.
Маркування та ідентифікація небезпечних хімічних речовин	– Маркування небезпечних хімічних речовин. – Маркування транспортних засобів під час транспортування небезпечних хімічних речовин. – Знаки безпеки відповідно до Узгодженої на глобальному рівні системи класифікації та маркування хімічних речовин (GHS). – Сигнальне маркування небезпечних речовин. – Знаки безпеки. – Відбір проб небезпечних хімічних речовин.
Прогнозування. Спеціальне програмне забезпечення	– Оцінювання та прогнозування наслідків аварій. – Довгострокове та аварійне прогнозування. – Спеціальне програмне забезпечення (ERG, WISER, ALOHA).
Основні поняття та принципи проведення деконтамінації	– Основні поняття, визначення та принципи деконтамінації. – Планова мобільна первина деконтамінація. – Оперативна первина масова деконтамінація. – Організація деконтамінації за допомогою пожежних автомобілів. – Порядок зняття одягу. – Деконтамінація рятувальників.

Загальна структура першочергових заходів реагування на подію з небезпечними хімічними речовинами	– Зонування місця події з безпечними речовинами. – Обов’язкові заходи реагування та безпеки. – Особливості реагування на події з НХР. – Основні принципи виявлення та ідентифікації НХР.
Розділ 3. Біологічний захист.	
Загрози та оцінювання ризиків у сфері біологічної безпеки	– Біологічні агенти. – Характеристика, властивості, небезпека. – Категорії небезпеки біологічних агентів за ступенем загрози для населення. – Джерела патогенів. – Характеристика біологічних загроз, оцінка ризиків. – Міжнародне та національне законодавство у сфері біологічної безпеки.
Спеціальні навички та обладнання у сфері біологічної безпеки	– Засоби індивідуального захисту. – Засоби безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших робіт у зоні біологічного зараження. – Заходи безпеки при роботі в зоні біологічного зараження. – Домедична допомога під час біологічної події.
Особливості реагування на події з біологічними агентами	– Оцінка ситуації на місці події. – Розпізнавання біологічної події. – Особливості реагування на події з біологічними агентами. – Основні принципи виявлення та ідентифікації біологічних агентів.
ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	
Розділ 1. Організація ліквідації надзвичайних ситуацій різних видів.	
Організація ліквідації наслідків НС (небезпечних подій) на залізничному транспорті	– Види аварій, визначення обстановки та порядок проведення розвідки на місці аварії, яка виникла на залізничному транспорті. – Організація реагування під час ліквідації надзвичайних ситуацій на залізниці. – Основні заходи, які проводяться у зонах виникнення інцидентів. – Маркування вантажів, розповсюдження небезпечних вантажів.
Організація ліквідації наслідків НС (небезпечних подій) та проведення пошуково-рятувальних робіт на авіаційному транспорті	– Загальні положення про Єдину державну систему проведення аварійних пошуково-рятувальних робіт. – Організація проведення авіаційних пошуково-рятувальних робіт в Єдиній державній системі проведення аварійних пошуково-рятувальних робіт. – Порядок проведення авіаційних пошуково-рятувальних робіт в Єдиній державній системі проведення аварійних пошуково-рятувальних робіт.
Організація ліквідації наслідків НС (небезпечних подій) та проведення	– Проведення пошуково-рятувальних робіт в горах. – Поняття про снігові лавини та безпеку гір. – Організація проведення аварійно-рятувальних робіт в

пошуково-рятувальних робіт лісових, гірських масивах та інших важкодоступних місцях	горах під час сходження снігових лавин. – Основи альпінізму і скелелазіння, пішохідного, водного гірського та водного туризму. – Організація та виконання пошуково-рятувальних робіт в лісах
Організація ліквідації наслідків НС (небезпечних подій) пов'язаних з ДТП	– Загальні відомості про дорожньо-транспортні пригоди. – Конструктивні особливості автомобілів. – Організація аварійно-рятувальних робіт при аваріях на автомобільному транспорті (легкові автомобілі та автобуси) при ДТП. – Правила безпеки праці при проведенні аварійно-рятувальних робіт при дорожньо-транспортних пригодах
Організація ліквідації наслідків НС (небезпечних подій) пов'язаних з руйнуванням будівель та споруд	– Основні принципи руйнування будівель та споруд. – Ступені руйнування будівель. – Організаційні заходи щодо пошуку та рятування в зруйнованих будівлях. – Аварійно-рятувальні роботи в завалах та зруйнованих будівлях. – Технологічні та тактичні методи пошуку. – Способи проникнення в завали. – Укріплення стін, віконних, дверних проїмів, плит перекриття. Правила безпеки праці.
Розділ 2. Організація ліквідації надзвичайних ситуацій в різних умовах.	
Організація ліквідації НС, пов'язаною з аварією на водних об'єктах. Функціонування рятувальних постів та станцій	– Організація рятування на водних об'єктах. – Рятувальний пост, рятувальна станція. – Засоби та способи рятування на воді. – Перша допомога утопленику
Організація пошуково-рятувальних робіт при повенях та паводках	– Види повеней. – Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із повінню (паводком, катастрофічним затопленням). – Порядок організації розвідки в зоні затоплення. – Організація пошуково-рятувальних робіт в зоні затоплення.
Організація аварійно-рятувальних робіт при ліквідації екологічних НС	– Трубопровідний транспорт та екологічна небезпека вилливу нафтопродуктів. – Організація та тактика аварійно-рятувальних робіт при розливі нафтопродуктів. – Сучасні засоби що використовуються при ліквідації розливу нафтопродуктів.
Організація ліквідації надзвичайних ситуацій в умовах радіоактивного забруднення	– Визначення та класифікація радіаційно-небезпечних об'єктів. – Основні одиниці вимірювання дози опромінення, рівня радіації. – Радіаційна розвідка. Зони радіаційного забруднення. – Порядок проведення рятувальних робіт в умовах радіаційного забруднення. – Локалізація та ліквідація радіаційного забруднення. – Організація проведення спеціальної та санітарної обробки (дезактивація).

	– Оцінка радіаційної обстановки. – Способи захисту особового складу ОРС ЦЗ.
Особливості дій підрозділів ОРС ЦЗ під час організації та проведення демеркуризації	– Характеристика та властивості металевої ртуті. – Організація аварійно-рятувальних робіт при розливі ртуті. – Демеркуризація, методи її проведення. – Демеркуризатори. – Безпека праці.
Організація ліквідації надзвичайних ситуацій із наявністю ХНР на транспорті	– Класифікація небезпечних транспортних об'єктів за хімічною небезпекою. – Класифікація хімічно-небезпечних речовин, що призводять до масового ураження населення. – Хімічна розвідка на об'єктах транспорту. – Організація аварійно-рятувальних робіт при аваріях з викидом хімічних небезпечних речовин на об'єктах транспорту. – Оцінка хімічної обстановки.
Організація ліквідації надзвичайних ситуацій з наявністю ХНР в побуті	– Ризики виникнення надзвичайних ситуацій за наявності небезпечних хімічних речовин в побуті. – Хімічна розвідка при ліквідації надзвичайних ситуацій з наявністю ХНР в побуті. – Організація аварійно-рятувальних робіт при ліквідації надзвичайних ситуацій з наявністю ХНР в побуті. – Оцінка хімічної обстановки. – Санітарна обробка (деконтамінація) потерпілих та рятувальників.
Організація ліквідації надзвичайних ситуацій у замкнутих просторах	– Особливість проведення АРІНР у замкнутих просторах. – Наслідки НС (небезпечних подій) у замкнутих просторах. – Роботи з деблокування постраждалих залежно від їхнього місцезнаходження.
ІНЖЕНЕРНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ ТА ТЕРИТОРІЙ	
Розділ 1. Основні вимоги норм проектування інженерно-технічних заходів цивільного захисту. Спеціальні стаціонарні захисні споруди.	
Зонування території, планування забудови міст у частині визначення зон можливих руйнувань, затоплення, забруднення	– Заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям і зменшення їх масштабів у разі виникнення. – Наукові, інженерно-конструкторські, технологічні заходи, як методична база для відвернення аварій. – Зонування територій населених пунктів за територіями природних і техногенних ризиків. – Основні терміни та визначення. Інженерно-технічні заходи системи цивільного захисту.
Розміщення об'єктів цивільного захисту	– Розміщення об'єктів цивільного захисту і планування міст. Розташування груп нових промислових підприємств і окремих категорійних об'єктів. – Мінімально допустимі відстані від АЕС до меж проектної забудови міст. – Розміщення об'єктів, що мають небезпечні хімічні,

	вибухові, легкозаймисті та пожежонебезпечні речовини.
Греблі і дамби, їх призначення та різновиди. Впливи на греблі та дамби. Загальні принципи конструювання гребель і дамб	– Гідротехнічні споруди та їх класифікація. – Основні характеристики найбільших водосховищ України. – Причини руйнування гребель та інших гідротехнічних споруд. – Безпека гребель та інших гідротехнічних споруд. - Конструктивні характеристики гребель та дамб.
Розділ 2. Заходи протидії небезпечним природним процесам.	
Заходи протидії небезпечним геологічним процесам	– Масштаби наслідків гідродинамічних аварій. – Основні уражаючі фактори катастрофічного затоплення. – Небезпеки гідродинамічного характеру та їх характеристики. Наслідки гідродинамічних аварій. – Вторинні та довгострокові наслідки гідродинамічних аварій. Основні показники наслідків повені. – Інженерно-технічні заходи протидії небезпекам гідродинамічного характеру.
Накопичення фонду захисних споруд та будівництво сховищ і протирадіаційних укриттів	– Створення фонду захисних споруд цивільного захисту. – Проектування і будівництво захисних споруд. – Типові проекти сховищ і протирадіаційних укриттів. – Об'ємно-планувальні і конструктивні рішення захисних споруд.
Розділ 3. Заходи безпеки складів вибухових речовин.	
Склади вибухових речовин, їх основні складові частини	– Склади вибухових матеріалів та їх класифікація. Спільне зберігання різних груп вибухових матеріалів. – Порядок утримання території постійних складів. – Сховища постійних складів та їх характеристика. – Поверхневі і напівзаглиблені тимчасові і короточасні склади. Підземні і заглиблені склади. – Короточасне зберігання вибухових матеріалів.
Проведення підривних робіт та заходи безпеки	– Основи вимоги безпеки для населення і територій при підривних роботах. Способи підриву. – Вогневий спосіб підриву, його характеристики, переваги та недоліки. – Підрив зарядів за допомогою детонуючого шнура. Заходи безпеки при роботі з детонуючим шнуром. – Електричний спосіб підриву та його характеристики.
Розділ 4. Цивільний захист в умовах особливого періоду.	
Переведення органів і сил цивільного захисту з мирного на воєнний стан	– Специфіка організації захисту населення у мирний та воєнний час. – Заходи захисту населення і територій, які проводяться при загрозі виникнення техногенних та природних небезпек. – Захист населення від небезпечних наслідків воєнного характеру. – Організація захисту населення у воєнний час. – Порядок реагування сил цивільного захисту при воєнному стані.

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
Розділ 1. Використання графічних та мультимедійних редакторів Microsoft Office.	
Використання текстового процесора Microsoft Word	– Загальні відомості про текстовий процесор Microsoft Word. Головне вікно Microsoft Word. – Стрічковий інтерфейс програми. Групи інструментів. Спеціальна вкладка Файл. Збереження і захист документів.
Використання табличного процесора Microsoft Excel	– Оброблення табличної інформації у середовищі Microsoft Excel. – Основні операції, що виконуються під час створення таблиць, діаграм.
Використання мультимедійного процесора Microsoft Power Point	– Призначення PowerPoint. – Огляд середовища PowerPoint. – Створення презентації в середовищі PowerPoint.
Розділ 2. Використання спеціалізованого програмного забезпечення.	
Використання програми Corel DRAW	– Інтерфейс програми Corel DRAW. – Навігація в документі. Режими перегляду. – Створення креслень генерального плану промислових підприємств.
Використання програми ArcGIS	– Розгляд цифрових карт. – Використання програми ArcGIS. – Основні операції в ArcGIS Desktop. Створення власної бази даних. – Завантаження оброблених супутникових знімків у базу даних
Використання програми ENVI	– Використання програми ENVI, основні операції обробки супутникових даних. – Зчитування початкових (необроблених) даних, прив'язка, присвоєння просторових координат; трансформування до заданих ортогональних координат.
Використання програми Comsol Multiphysics	– Comsol Multiphysics: опис, використання, основні модулі, робота в середовищі ПЗ ComsolMultiphysics. – Побудова динамічних моделей за допомогою Comsol 3.5a.
Використання програми MatLab	– Вільні коливання зсувних об'єктів. – Рухи із зовнішнім впливом сил. Загасаючі коливання зсувних об'єктів. – Структури з розподіленими параметрами. Елементи конструкцій і планування зменшення сейсмічного ризику.
ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	
Розділ 1. Координація діяльності органів управління у надзвичайних ситуаціях.	
Технологія управління силами та засобами цивільного захисту в умовах надзвичайних ситуацій	– Цивільний захист, основні поняття у сфері цивільного захисту. Визначення, принципи та заходи цивільного захисту. – Оповіщення та інформування суб'єктів забезпечення цивільного захисту. – Укриття населення у фонді захисних споруд цивільного захисту та евакуаційні заходи.

	– Інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист. – Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. – Склад та основні завдання сил цивільного захисту. – Залучення Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, які утворені відповідно до законів України, для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
Органи управління в надзвичайній ситуації	– Структура системи управління у надзвичайних ситуаціях. – Керівництво, завдання та загальна структура ЄДСЦЗ. – Органи управління та сили цивільного захисту. – Режими функціонування ЄДСЦЗ. – Взаємодія органів управління та сил цивільного захисту. – Функціональна та територіальна підсистеми ЄДС ЦЗ. – Структура органів управління у надзвичайних ситуаціях. – Постійно діючі органи управління у НС. – Координуючі органи управління в НС. Схема організації управління ЦЗ в Україні.
Організація та координація діяльності органів управління у надзвичайних ситуаціях	– Склад, завдання, повноваження та організація роботи Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. – Спеціальна комісія з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівня. – Організація робіт з ліквідації наслідків НС. – Державна система пунктів управління у НС. – Стаціонарні та пересувні пункти управління. – Керівник робіт з ліквідації наслідків НС. – Послідовність дій Керівника робіт з ліквідації наслідків НС.
Розділ 2. Діяльність органів управління під час реагування на надзвичайні ситуації.	
Планування заходів цивільного захисту	– Планування діяльності ЄДСЦЗ. – Плани основних заходів цивільного захисту на рік. – Планування діяльності у сфері цивільного захисту на суб'єкті господарювання. – Інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення НС. – План реагування на НС. – Варіант структури плану реагування на НС суб'єкта господарювання. – План цивільного захисту на особливий період. – План цивільного захисту підприємства, установи, організації на особливий період.
Організація реагування на надзвичайні ситуації	– Основні заходи з організації реагування на надзвичайні ситуації. Переведення органів управління та підрозділів

органами управління і підрозділами ДСНС	ДСНС у режим підвищеної готовності та у режим надзвичайної ситуації. – Особливості роботи органів управління – Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту при виникненні надзвичайних ситуацій.
Організація та порядок проведення командно-штабних навчань	– Організація проведення командно-штабних навчань. – Підготовка проведення командно-штабних навчань. – Проведення командно-штабних навчань. – Розбір командно-штабних навчань. – Визначення стану готовності територіальної (функціональної) підсистеми (її ланки) ЄДСЦЗ до вирішення завдань цивільного захисту у мирний час та в особливий період. – Організація та проведення командно-штабних навчань відповідно до Європейських стандартів.
Організація взаємодії органів управління та сил під час ліквідації НС	– Нормативно-правові основи організації взаємодії. – Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню НС та ліквідації їх наслідків. – Взаємодія рятувальних сил з підрозділами інших міністерств і відомств у ході ліквідації наслідків НС. – Взаємодія органів управління і сил у режимі підвищеної готовності та у режимі НС. Етапи організації взаємодії. – Організація основних видів забезпечення сил цивільного захисту.
Діяльність органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації у режимі надзвичайного та воєнного стану	– Діяльність у режимі надзвичайного стану. Загальні положення. – Порядок введення надзвичайного стану. – Командування при введенні надзвичайного стану. – Заходи правового режиму надзвичайного стану. – Діяльність у режимі воєнного стану. Загальні положення. – Порядок введення воєнного стану. Заходи правового режиму воєнного стану
Алгоритми дій органів управління та посадових осіб ДСНС під час реагування на загрози терористичного характеру	– Основні завдання міжвідомчої координаційної групи ДСНС України з питань антитерористичної діяльності. – Організація виконання заходів та основні документи з планування приведення органів управління та підрозділів у готовність до реагування на загрозу вчинення терористичного акту.
ІНЖЕНЕРНІ ЗАГОРОДЖЕННЯ ТА БОЄПРИПАСИ	
Розділ 1. Інженерні боєприпаси.	
Історія виникнення, класифікація, загальні характеристики інженерних боєприпасів.	– Історія виникнення інженерних боєприпасів. – Загальні поняття про інженерні боєприпаси. – Визначення термінів та скорочень, які будуть застосовуватись при вивченні дисципліни. – Види інженерних боєприпасів, їх особливості та основні частини з яких вони складаються. – Загальна класифікація інженерних боєприпасів.
Підривники, які	– Штатні підривники до інженерних боєприпасів.

використовуються для встановлення інженерних боєприпасів.	– Нештатні підрильники до інженерних боєприпасів. – Можливі пастки при встановленні підрильників. – Особливості встановлення підрильників на невлучення.
Класифікація, призначення, характеристики та будова протитанкових мін.	– Призначення та класифікація протитанкових мін. – Тактико-технічні характеристики, принцип дії та будова протитанкових мін типу ТМ-62, ТМ-72, ТМ-82, ПТКМ-1Р. – Протитанкові міни які встановлюються дистанційно типу ПТМ-1, ПТМ-3, ПТМ-4.
Класифікація, призначення, характеристики та будова протипіхотних мін.	– Призначення та класифікація протипіхотних мін. – Тактико-технічні характеристики, принцип дії та будова протипіхотних мін типу ПМН, ПМН-2, ПМН-4, ПОМЗ-2М, ОЗМ-72, МОН-50. – Протипіхотні міни які встановлюються дистанційно типу ПФМ-1, ПОМ-2, ПОМ-3.
Класифікація, призначення, характеристики та будова спеціальних мін.	– Призначення та класифікація спеціальних мін. – Тактико-технічні характеристики, принцип дії та будова спеціальних мін типу СПМ, ПДМ-1М, МС-3, МЛІ-8.
Класифікація, призначення, характеристики та будова морських мін, торпед та глибинних бомб.	– Класифікація, призначення, характеристики та будова морських мін, торпед та глибинних бомб. – Принцип роботи морських мін, торпед та глибинних бомб.
Розділ 2. Інженерні загородження.	
Загальні положення про інженерні загородження. Види загороджень та їх роль в сучасному бою. Класифікація і основні характеристики інженерних загороджень.	– Загальні положення про інженерні загородження, види вибухових і невибухових загороджень. – Історія застосування вибухових і невибухових загороджень. – Порядок і методи встановлення інженерних загороджень. – Засоби за допомогою яких встановлюються інженерні загородження.
Особливості дистанційного мінування. Технічні засоби які використовуються при дистанційному мінування та особливості демаскуючих ознак.	– Тактика використання дистанційного мінування. – Технічні засоби які використовуються при дистанційному мінування та їх особливості. – Демаскуючі ознаки дистанційного мінування та правила поводження при їх виявленні.
ЗАГАЛЬНА БУДОВА ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ	
Розділ 1. Загальна будова набоїв до стрілецької зброї, ручних гранат, пострілів осколкових гранат.	
Вибухонебезпечні предмети. Визначення термінів. Класифікація та принцип устрою вибухонебезпечних предметів.	– Загальні поняття про вибухонебезпечні предмети. – Визначення термінів та скорочень, які будуть застосовуватись при вивченні дисципліни. – Види вибухонебезпечних предметів, їх особливості та основні частини з яких вони складаються. – Загальна класифікація вибухонебезпечних предметів.
Призначення, класифікація, тактико-технічні характеристики та будова набоїв до стрілецької зброї.	– Призначення різних видів набоїв, їх загальна будова. – Види набоїв до стрілецької зброї. Особливості устрою, їх та класифікація. – Загальні відомості про таврування, забарвлення,

Практичне визначення типів набоїв до стрілецької зброї.	маркування, клейміння і закупорювання набоїв.
Призначення, класифікація, принцип дії, тактико-технічні характеристики та будова ручних гранат.	– Призначення ручних гранат, їх класифікація та будова. – Тактико-технічні характеристики наступальних, оборонних та протитанкових гранат. – Основні запали, які використовуються при використанні ручних гранат, їх будова та принцип дії.
Призначення, класифікація, принцип дії, тактико-технічні характеристики та будова пострілів до станкових та підствольних гранатометів.	– Призначення гранат до станкових та підствольних гранатометів, їх класифікація та будова. – Принцип дії гранат типу ВОГ-17, ВОГ-25, ВОГ-25П, М-381, М-433. Тактико-технічні характеристики гранат до станкових та підствольних гранатометів. – Підричники, які використовуються з даними гранатами.
Розділ 2. Загальна будова мінометних мін та артилерійських пострілів.	
Призначення, класифікація, принцип дії та будова мінометних мін. Маркування мінометних мін, їх основні калібри. Підричники до мінометних мін.	– Призначення та класифікація мінометних мін основного, спеціального та допоміжного призначення. – Будова та принцип дії мінометних мін основного та спеціального призначення. – Маркування мінометних мін радянського зразку та країн НАТО. – Основні калібри мінометних мін, які застосовуються на сході країни. – Підричники до мінометних мін їх типи, будова, принцип дії.
Призначення, класифікація, принцип дії та будова артилерійських снарядів. Маркування артилерійських снарядів, їх основні калібри. Підричники до артилерійських снарядів.	– Призначення та класифікація артилерійських снарядів основного, спеціального та допоміжного призначення. – Будова та принцип дії артилерійських снарядів основного та спеціального призначення. – Маркування снарядів радянського зразку та країн НАТО. – Основні калібри артилерійських снарядів, які застосовуються на сході країни. – Підричники до артилерійських снарядів їх типи, будова, принцип дії.
Розділ 3. Загальна будова пострілів реактивних гранат, протитанкових керованих ракет, реактивних снарядів.	
Призначення, класифікація, принцип дії та будова пострілів до ручних протитанкових гранатометів. Підричники до них.	– Призначення та класифікація протитанкових пострілів до ручних протитанкових гранатометів. – Будова та принцип дії кумулятивних та осколкових гранатометних пострілів. – Підричники до протитанкових пострілів до ручних протитанкових гранатометів їх типи, будова, принцип дії.
Призначення, класифікація, принцип дії та будова протитанкових ракетних комплексів та переносних зенітно-ракетних комплексів.	– Призначення та класифікація протитанкових ракетних комплексів. – Будова та принцип дії російських ракетних комплексів та комплексів країн НАТО. – Тактико-технічні характеристики російських протитанкових ракетних комплексів типу «Конкурс», «Метис», «Фагот» та комплексів країн НАТО типу «JAVELIN» «NLAW».

Розділ 4. Загальна будова ракетних та авіаційних боєприпасів.	
Призначення, класифікація, принцип дії та будова боєприпасів до реактивних системи залпового вогню. Маркування реактивних пострілів.	– Призначення та класифікація боєприпасів до реактивних систем залпового вогню. – Будова та принцип дії російських реактивних боєприпасів та країн НАТО. – Тактико-технічні характеристики російських боєприпасів до реактивних систем залпового вогню типу «ГРАД», «УРАГАН», «СМЕРЧ», «ТОРНАДО», та боєприпасів до реактивних систем залпового вогню країн НАТО типу «HIMARS».
Призначення, класифікація, принцип дії та будова боєприпасів до тактичних, оперативно-тактичних та зенітних ракетних комплексів.	– Призначення та класифікація боєприпасів до тактичних та оперативно-тактичних ракетних комплексів. – Будова та принцип дії російських боєприпасів до тактичних та оперативно-тактичних ракетних комплексів та боєприпасів комплексів країн НАТО. – Тактико-технічні характеристики російських ракет до комплексів «ТОЧКА-У», «Іскандер», «Кинджал», та ракетних комплексів країн НАТО типу «STORM SHADOW».
Призначення, класифікація, принцип дії та будова некерованих авіаційних ракети.	– Призначення та класифікація некерованих авіаційних ракет. – Будова та принцип дії російських некерованих авіаційних ракет та авіаційних ракет країн НАТО. – Тактико-технічні характеристики російських некерованих ракет типу С-5, С-8, С-13.
Призначення, класифікація, принцип дії та будова керованих авіаційних ракети.	– Призначення та класифікація керованих авіаційних ракет. – Будова та принцип дії російських керованих авіаційних ракет та авіаційних ракет країн НАТО. – Тактико-технічні характеристики російських керованих ракет типу Х-22, Х-55 та Х101 «Калібр», та керованих ракет країн НАТО типу «ТАМАНАВК».
Призначення, класифікація, принцип дії та будова авіаційних бомб.	– Призначення та класифікація авіаційних бомб. – Будова та принцип дії авіаційних бомб основного та спеціального призначення. – Конструктивні особливості авіаційних бомб. – Тактико-технічні характеристики російських авіаційних бомб та авіаційних бомб країн НАТО. – Підричники до авіаційних бомб, їх типи, принцип дії та характеристики. – Маркування авіаційних бомб російського зразку та авіабомб країн НАТО.
Призначення, класифікація, принцип дії та будова суббоєприпасів.	– Призначення та класифікація суббоєприпасів. – Будова та принцип дії суббоєприпасів миттєвої дії та суббоєприпасів тривалого очікування. – Тактико-технічні характеристики основних російських суббоєприпасів та суббоєприпасів країн НАТО. – Методи встановлення та застосування суббоєприпасів.
Призначення, класифікація, принцип дії та будова	– Призначення, класифікація дронів камікадзе та ударних БПЛА.

дронів камікадзе та ударних БПЛА.	– Будова, тактико-технічні характеристики, принцип дії дронів камікадзе та ударних БПЛА.
ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗМІНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ТА МІСЦЕВОСТІ	
Розділ 1. Правові аспекти, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів ДСНС України.	
Організаційно-штатна структура піротехнічних підрозділів, функціональні обов'язки посадових осіб піротехнічної групи.	– Типова організаційно-штатна структура піротехнічних підрозділів. – Вимоги кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту України згідно довідника. – Посадова інструкція начальника ВПР ГПР та ГР.
Порядок зберігання, обліку, перевезення і видачі вибухових речовин та засобів підриву. Транспортування вибухонебезпечних предметів.	– Нормативні документи які регламентують порядок зберігання, обліку, перевезення та видачу ВР та ЗП. – Зберігання ВР та ЗП. – Облікова документація. – Документація особи, для отримання ВР та ЗП. – Здійснення перевезення ВР. Документи водія для перевезення ВР та ЗП.
Розділ 2. Технічне забезпечення робіт з розмінування.	
Технічне забезпечення транспортними засобами піротехнічних підрозділів України.	– Визначення ТЗ спеціального призначення. – Забезпечення ТЗ піротехнічних підрозділів ДСНС України. – Автомобілі ОПМ, ПМ-В, ПМ-Л. – Призначення, комплектація та технічні вимоги до автомобілів піротехнічних підрозділів. – Додаткові вимоги до піротехнічних автомобілів.
Сучасні засоби знешкодження та знищення боєприпасів.	– Поняття реактивного ключа, призначення, будова, характеристики, застосування. – Руйнівник підривників, призначення, будова, характеристики, застосування. – Спеціалізоване обладнання для дистанційного вилучення підривників. – Специфічні кумулятивні заряди для відбивання підривників, та здійснення дефлаграції. – Заряди для знищення набоїв. – Ударно-хвильовий спосіб підриву.
Загальна характеристика, будова та принцип дії металодетекторів	– Принципи роботи металодетекторів. – Загальна будова металодетекторів фірм Vallon, CEIA, Minelab, Schonstedt, Garrett.
Розділ 3. Порядок оперативного реагування на виявлення ВНП.	
Загальні принципи і види пошуку ВНП та розвідки місцевості.	– Організація розвідки місцевості чарунковим способом. – Організація суцільного розмінування місцевості. – Поняття зони розмінування та ділянки розмінування. – Розмінування території з використанням щупа. – Робота з використанням засобів пошуку ВНП. – Використання шанцевого інструменту та технічних засобів для відкопування ВНП та зняття ґрунту. – Використання технічних засобів.
Тактика дій піротехнічних	– Порядок дій при обстеженні ліній електропередач.

підрозділів у районах ведення бойових дій та на деокупованих територіях.	– Порядок дій при обстеженні ґрунтових доріг та населених пунктів. – Порядок дій при обстеженні будівель, споруд та подвір'я. – Порядок дій при обстеженні автомобілів, знищеної техніки та блокпостів. – Порядок дій при обстеженні місця обстрілу в рамках аварійно-рятувальних робіт ОРС ЦЗ.
ВИБУХОВІ ТА ПРОТЕХНІЧНІ РОБОТИ	
Роділ 1. Вибухові роботи. Вогневий спосіб підриву.	
Навчання та інструктаж працівників ДСНС. Види інструктажів. Порядок допуску працівників ДСНС до виконання робіт з ВВП.	– Навчання та інструктаж працівників ДСНС. – Основні положення наказу Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15, перевірки знань з питань охорони праці в системі МНС України, затвердженого наказом МНС України від 27.04.2009 № 282. Інструктажі з питань охорони праці. – Порядок допуску особового складу піротехнічних підрозділів ДСНС України до проведення робіт з розмінування.
Заходи безпеки при поводженні з вибуховими речовинами та засобами ініціювання. Заходи безпеки під час розмінування.	– Заходи безпеки при поводженні з ВР та ЗП. – Основні нормативні документи, які визначають заходи безпеки при проведенні робіт з розмінування. – Основні вимоги до зберігання та поводження з ВР та ЗП а також їх використання. – Заходи безпеки під час розмінування. Особливі вимоги під час розмінування.
Загальні положення про вибухові речовини. Класифікація та властивості вибухових речовин.	– Основні поняття та коротка історія виникнення вибухових речовин. – Класифікація ВР. Види ВР. – Фізико-хімічні властивості ВР. Основні види ВР.
Сутність вогневого способу підриву. Заходи безпеки при проведенні робіт вогневим способом підриву.	– Сутність вогневого способу підриву. – Засоби вогневого способу підриву. – Будова КД та призначення. – Види КД, ініціювання КД. Вибракування КД. – Будова та застосування ВШ. – Види ВШ. – Види ЗТП. – Будова ЗТП. – Будова, призначення, види ДШ. – Вибухові мережі з ДШ. – Способи зрощування ДШ. – Будова, призначення тліючого гніту. – Заходи безпеки при вогневому способі підриву.
Порядок виготовлення запалювальних та контрольних трубок.	– Порядок виготовлення запалювальних трубок. – Особливості та безпека поводження під час виготовлення запалювальної трубки. – Виконання вправ із виготовлення запалювальних трубок.
Розділ 2. Електричний спосіб підриву.	

Сутність електричного способу підризу. Заходи безпеки при проведенні робіт електричним способом підризу.	– Будова електродетонатора. – Необхідні компоненти для проведення вибуху електричним способом підризу. – Основні поняття, що стосуються електричного способу підризу. – Будова електроспалахувачів та ЕД. – Порядок перевірки ЕД. – Контрольно-вимірювальні прилади. – Будова та опір дротів, що використовуються у піротехнічних підрозділах. – Перевірка дроту та його ізоляції на цілісність. – Джерела струму, їх види, перевірка на справність, проведення вибуху, загальна експлуатація. – Заходи безпеки при проведенні вибухових робіт електричним способом підризу.
Розрахунок електровибухової мережі.	– Види ЕВМ. – Схеми монтування ЕВМ. – Формули для розрахунку опору, сили струму та напруги для проведення вибуху для різних типів з'єднання. – Альтернативні способи розрахунку ЕВМ.
Розділ 3. Розрахунок зарядів для підризування та руйнування.	
Застосування зарядів руйнування та їх види.	– Визначення поняття заряд ВР. – Види зарядів. – Класифікація зарядів ВР. – Види штатних зарядів. Загальний вигляд та застосування.
Інженерні розрахунки при проведенні вибухових робіт.	– Руйнування дерев'яних елементів конструкцій, споруд та їх елементів. – Формули для розрахунку і підризу дерева, розташування зарядів. – Підризу фігурних дерев'яних конструкцій, корчування пнів. – Підризу металевих елементів конструкцій, розрахунок зарядів для підризу металевих конструкцій. – Підризу елементів конструкцій з цегли, каменю, бетону залізобетону, розташування та розрахунок зарядів.
ОРГАНІЗАЦІЯ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ	
Розділ 1. Планування робіт з гуманітарного розмінування місцевості на території України.	
Управління інформацією щодо виконання заходів протимінної діяльності органами і підрозділами цивільного захисту (згідно СОП 05.10/ДСНС).	– Мета, основні напрями та заходи управління інформацією з протимінної діяльності в органах та підрозділах цивільного захисту. – Організація управління інформацією щодо виконання заходів протимінної діяльності органами та підрозділами цивільного захисту. – Документування та облік інформації щодо виконання заходів протимінної діяльності органами і підрозділами цивільного захисту. – Порядок збору, перевірки, та накопичення інформації щодо проведення заходів протимінної діяльності.

	– Розповсюдження інформації та звітність.
Планування робіт з гуманітарного розмінування місцевості та підготовка району для проведення цих робіт (згідно СОП 07.10/ДСНС).	– Мета та основні заходи щодо планування виконання завдань та заходів протимінної діяльності. – Загальна організація планування завдань та заходів протимінної діяльності. – Структура та зміст Плану виконання завдань та заходів з протимінної діяльності на території області (регіону). Основні етапи розробки Плану виконання завдань та заходів з протимінної діяльності на території області (регіону). – Порядок звітування щодо реалізації Плану виконання завдань та заходів з протимінної діяльності на території області (регіону).
Організація управління операціями щодо очищення (розмінування) територій від вибухонебезпечних предметів, що проводяться органами та підрозділами цивільного захисту (згідно СОП 07.10.1/ДСНС).	– Нормативно-правове забезпечення проведення операцій щодо очищення (розмінування) території. – Загальна організація управління операціями щодо очищення (розмінування) територій від вибухонебезпечних предметів. – Послідовність виконання операцій щодо очищення (розмінування) територій від вибухонебезпечних предметів. – Умовні позначення, що використовуються при оформленні Карти ділянки розмінування.
Розділ 2. Організація обстеження об'єктів та місцевості органами і підрозділами цивільного захисту.	
Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами (згідно СОП 08.10/ДСНС).	– Мета, основні завдання та методи проведення нетехнічного обстеження. – Організація та проведення нетехнічного обстеження. – Планування проведення нетехнічного обстеження. – Організація проведення нетехнічного обстеження – Проведення нетехнічного обстеження. – Визначення статусу та класифікація імовірно небезпечної території. – Облік проведення нетехнічного обстеження та документування його результатів.
Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту технічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами (згідно СОП 08.20/ДСНС).	– Мета, основні завдання та методи проведення технічного обстеження. – Організація та планування проведення технічного обстеження. – Організація проведення технічного обстеження. – Планування проведення технічного обстеження. – Організаційні заходи щодо проведення технічного обстеження. – Проведення технічного обстеження території ручним методом. – Порядок проведення технічного обстеження. – Облік проведення технічного обстеження та документування його результатів.
Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту маркування територій, забруднених	– Мета маркування, організація проведення маркування. Загальні характеристики систем маркування, їхні конструктивні особливості та елементи. – Елементи систем маркування. – Знаки мінної небезпеки.

вибухонебезпечними предметами (згідно СОП 08.40/ДСНС).	– Фізичний бар'єр. – Обслуговування систем маркування.
Розділ 3. Організація та проведення робіт з гуманітарного розмінування об'єктів та місцевості.	
Організація робіт з очищення (розмінування) територій, забруднених вибухонебезпечними предметами органами та підрозділами цивільного захисту, ручним способом (згідно СОП 09.10/ДСНС).	– Мета та основні складові процесу очищення (розмінування) територій ручним способом. – Методи проведення робіт з очищення (розмінування) територій ручним способом. – Облаштування зони розмінування. – Порядок виконання робіт з очищення (розмінування) території ручним способом. – Метод очищення (розмінування) території «одна людина – один прохід». – Метод лінійного очищення (розмінування) з використанням металодетектора. – Метод лінійного очищення (розмінування) за допомогою широкорамкового металодетектора. – Метод очищення (розмінування) за допомогою щупа. – Проведення внутрішнього контролю якості. – Особливості забезпечення безпеки при проведенні очищення (розмінування). – Документування проведення очищення (розмінування) територій ручним способом.
Організація робіт з очищення (розмінування) району ведення бойових дій органами та підрозділами цивільного захисту (згідно СОП 09.11/ДСНС).	– Мета та основні складові процесу очищення району ведення бойових дій (ОРВБД). – Загальна організація проведення робіт з ОРВБД. – Облаштування зони розмінування. – Порядок проведення робіт з ОРВБД. – Методи проведення робіт та облаштування зони ОРВБД. – Метод очищення (розмінування) поверхні ґрунту шляхом візуального пошуку без використання ручного металодетектора. – Метод очищення (розмінування) поверхні ґрунту шляхом візуального пошуку із використанням ручного металодетектора. – Метод очищення (розмінування) у товщі ґрунту з використанням ручного металодетектора. – Метод очищення (розмінування) у товщі ґрунту з використанням широкорамкового металодетектора. – Загальна характеристика методу очищення місцевості шляхом екскавації ґрунту. – Проведення внутрішнього контролю якості робіт з ОРВБД. – Заходи безпеки під час проведення робіт з ОРВБД.
Розділ 4. Всебічне забезпечення робіт з гуманітарного розмінування об'єктів та місцевості.	
Основи топографії, використання картографічних матеріалів і засобів геолокації.	– Поняття про топографічну карту та їх класифікація. – Особливості вивчення та аналізу місцевості по топографічних картах піротехнічними підрозділами ДСНС. – Зображення місцевості та вимірювання відстані і площ

	на топографічних картах. – Прямокутні та географічні координати об'єктів. – Вимір по карті дирекційних кутів та азимутів. – Перехід від дирекційного кута до магнітного азимута. – Орієнтування на місцевості без карти. – Сучасні способи та засоби навігації при проведенні операції по розмінуванню.
Порядок організації в органах і підрозділах цивільного захисту медичного забезпечення робіт, пов'язаних із очищенням (розмінуванням) територій забруднених вибухонебезпечними предметами (згідно СОП 10.40/ДСНС).	– Загальні положення, основна нормативно-правова база що до медичного забезпечення проведення робіт з розмінування місцевості. – Організація та порядок проведення медичного забезпечення. – Обов'язки медичного персоналу. – Надання екстреної медичної допомоги. – Етапи лікувально-евакуаційних заходів організації медичного забезпечення особового складу піротехнічних підрозділів при виконанні завдань з гуманітарного розмінування місцевості. – Інцидент та нещасні випадки при роботі з мінами та ВВП. – Підготовчі роботи перед виконанням операцій по гуманітарному розмінуванню. – Процедури медичної евакуації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Кодекс цивільного захисту України» від 02.10.2012 р. №5403-VI.
2. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. № 2694-XII (зі змінами - редакція від 24.08.2024).
3. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 р. №2245-III (2245-14) (зі змінами - редакція від 01.01.2024).
4. Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» від 6.01.2000 р. №1644-III (зі змінами - редакція від 01.01.2024).
5. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 р. №638-IV (зі змінами - редакція від 28.04.2023).
6. Закон України «Про протимінну діяльність в Україні» від 06.12.2018 р. №2642-VIII (зі змінами - редакція від 01.01.2024).
7. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 5 липня 2012 р. № 5081VI.
8. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї (КНЗ), 1980 р.
9. Конвенція про заборону протипіхотних мін (КЗППМ), 1997 р.
10. Конвенція про касетні боєприпаси (ККБ), 2008 р.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2021 р. №1207 (зі змінами - редакція від 09.04.2024) «Про утворення Національного органу з питань протимінної діяльності».
12. Постанова КМ України від 17.04.2019 р. №372 (зі змінами - редакція від 26.12.2023) «Про затвердження Правил позначення небезпек, пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами – наслідками війни».
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.1999 р. №2294 (зі змінами - редакція від 21.09.2018) «Про упорядкування робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів». Постанова Кабінету Міністрів України від 22.03.01р. №270 (зі змінами - редакція від 05.01.2024) «Про затвердження Порядку розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру».
14. Постанова КМ України від 11.12.1999 р. №2294 (зі змінами – редакція від 21.09.2018 «Про упорядкування робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів».
15. ДСТУ 8820:2023. Протимінна діяльність. Процеси управління. Основні положення. Київ : ДП «УкрНДНЦ» 2023. 84 с.
16. Наказ ДСНС від 06.08.2015 р. №412 «Про створення системи гуманітарного розмінування у ДСНС України».
17. Наказ МНС України від 20.09.2010 р. №791 «Про затвердження Інструкції з організації та проведення робіт з розмінування місцевості на території України підрозділами та спеціалізованими підприємствами МНС».
18. Наказ МОЗ від 21.05.2007 №246 (зі змінами - редакція від 23.03.2012) «Про затвердження Порядок проведення медичних

оглядів працівників певних категорій».

19. Наказ ДСНС від 29.05.2013 №358 (зі змінами – редакція від 10.06.2021) «Про затвердження Норм табельної належності, витрат і термінів експлуатації пожежно-рятувального, технологічного і гаражного обладнання, інструменту, індивідуального озброєння та спорядження, ремонтно-експлуатаційних матеріалів підрозділів ДСНС України».

20. Наказ від 09.03. 2022 № 441. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 березня 2022 р. за № 356/37692. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах.

21. Наказ ДП «Український НД і НЦ проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 10.11.2016 р. №230 «Про прийняття міжнародних стандартів з протимінної діяльності як національних нормативних документів України».

22. Наказ МВС України та МО України від 21.12.2022 №833/443 «Про затвердження Порядку здійснення першочергових заходів щодо знешкодження (знищення) вибухонебезпечних предметів на території України та організації взаємодії під час їх виконання».

23. Наказ МО України, МВС України, МзПРТот України від 09.01.2023 р. №9/3/5 «Про затвердження Порядку здійснення координації діяльності центру протимінної діяльності, центру гуманітарного розмінування та центру соціально-гуманітарного реагування секретаріатом Національного органу з питань протимінної діяльності».

24. Наказ ДСНС від 17.05.2022 № 253 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків».

25. Наказ МВС України від 10.02.2022 № 116 «Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах та підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій».

26. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж». Редакція із змінами.

27. ДСТУ 8820:2023 Протимінна діяльність. Процеси управління. Основні положення.

28. ДСТУ Б В.1.1-36:2016 Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

29. ДБН В.1.1-25-2009 Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення.

30. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва.

31. ДБН Б. 2.2-12:2019 Планування і забудова територій.

32. ДБН В.2.2-9:2018 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди.

33. ДБН В.2.2-41:2019 Висотні будівлі. Основні положення.

34. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру». Редакція із змінами.

35. Окреме доручення ДСНС України від 27.10.2021 року №В-389. «Про затвердження СОП 05.10/ДСНС. Управління інформацією щодо виконання заходів протимінної діяльності органами та підрозділами цивільного захисту». Окреме доручення ДСНС України від 25.07.2019 року №В-109. «Про затвердження СОП 07.10/ДСНС. Планування виконання органами та підрозділами цивільного захисту завдань та заходів протимінної діяльності».

36. Окреме доручення першого заступника Голови ДСНС України від 21.08.2024 року №В-841. Про введення в дію СОП 07.10.1/ДСНС «Організація управління операціями щодо очищення (розмінування) територій від вибухонебезпечних предметів, що проводяться органами та підрозділами цивільного захисту».

37. Окреме доручення ДСНС України від 03.06.2020 року №В-63 (зі змінами згідно: ОД Голови ДСНС від 19.04.2021 № В-108 та від 24.12.2021 № В-506). «Про затвердження СОП 08.10/ДСНС. Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами».

38. Окреме доручення ДСНС України від 19.04.2021 року №В-107. «Про затвердження СОП 08.20/ДСНС. Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту технічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами».

39. Окреме доручення ДСНС України від 31.05.2017 року №298. «Про затвердження СОП 08.40/ДСНС. Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту маркування територій, забруднених вибухонебезпечними предметами».

40. Окреме доручення ДСНС України від 04.09.2019 року №В-127 (зі змінами згідно: ОД Голови ДСНС від 07.05.2021 № В-130 та від 10.05.2022 року №В-249). «Про затвердження СОП 09.10/ДСНС. Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту очищення (розмінування) територій, забруднених вибухонебезпечними предметами, ручним способом».

41. Окреме доручення ДСНС України від 04.03.2020 року №В-33 (зі змінами згідно: ОД Голови ДСНС від 07.05.2021 № В-130 та від 10.05.2022 року №В-249) «Про затвердження СОП 09.11/ДСНС. Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту очищення (розмінування) району ведення бойових дій».

42. Окреме доручення ДСНС України від 06.06.2023 року №В-432 «Про затвердження СОП 09.50/ДСНС. Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту розмінування територій, забруднених вибухонебезпечними предметами з використанням машин механізованого розмінування».

43. Окреме доручення ДСНС України від 26.06.2019 року №375 «Про затвердження СОП 10.10-40/ДСНС. Заходи безпеки під час розмінування».

44. Окреме доручення ДСНС України від 04.01.2023 року №В-8 «Про затвердження СОП 10.40/ДСНС. Порядок організації в органах і підрозділах цивільного захисту медичного забезпечення робіт, пов'язаних із очищенням (розмінуванням) територій забруднених вибухонебезпечними предметами».

45. Окреме доручення ДСНС України від 04.03.2020 року №В-32. «Про затвердження СОП 12.10/ДСНС. Навчання населення ризикам, пов'язаним із поведінням з вибухонебезпечними предметами».

46. Окреме доручення ДСНС України від 20.09.2023 року №В-775. «Про введення в дію стандартної операційної процедури». Стандартна операційна процедура СОП 9.40/ДСНС «Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту розмінування територій з використанням мінно-пошукових собак».

47. В.В. Барбашин, О.М. Смирнов, І.О. Толкунов. Утилізація та знищення вибухонебезпечних предметів: навчальний посібник. Том II. Заходи безпеки при поводженні з ракетами та боєприпасами під час проведення робіт з утилізації. Харків, НУЦЗУ, ФОП Панов А.М. 2018. 484 с.

48. Окреме доручення ДСНС України від 14.12.2021 року №В-485. «Порядок оперативного реагування органів та підрозділів цивільного захисту на повідомлення про виявлення вибухонебезпечних предметів».

49. Окреме доручення ДСНС України від 21.10.2021 року №В-383. «Тимчасовий порядок організації та ведення органами та підрозділами цивільного захисту вибухових робіт».

50. Барбашин, О.О. Назаров, В.В. Рютін, І.О. Толкунов. Основи організації піротехнічних робіт. Навчальний посібник. В.В.; за ред. В.П. Садкового. Харків, НУЦЗУ. 2011. 333 с.

51. Адаменко М.І., Гелета В.О., Квітковський Ю.В., Росоха В.О., Федюк І.Б. Безпека зберігання вибухових речовин та боєприпасів. Навчальний посібник. Харків, АПБУ. 2005. 273 с.

52. ВП 7-00(01).01. Інженерні боєприпаси, які використовувались (можуть використовуватись) збройними силами РФ або НЗФ на сході України (за досвідом проведення ООС (раніше АТО)). Методичний посібник. Київ. 2020. 128 с.

53. Російські міни. Посібник солдату. Київ. 2018. 272 с.

54. Керівництво по питанням протимінної діяльності. Видання 2-е. Женева, ЖМЦГР (GICHD). 2005. 265 с.

55. С.М. Зубаревський, О.Л. Складанівський, І.В. Прибатень. Керівництво з гуманітарного розмінування. Кам'янець-Подільський: Військовий інженерний інститут ПДАТУ. 2005. 272 с.

56. О.Л. Дідур, М.С. Шевенко. Міни посібник військовослужбовцю ЗСУ, НГУ, ТРО України 2-е видання. Доповнене та розширене. Київ-Львів, 2022 р. 300 с.

57. Ролі Евансом (Roly Evans), Боб Седдоном (Bob Seddon), Йовани Чарапіч (Jovana Carapic), Теммі Холл. Посібник для України «Вибухові

боєприпаси», GICHD. 2022 р. 150 с.

58. А.В. Ярославський, О.І. Тьорло, Ю.Р. Йосипів, М.Д. Курляк, М.О. Московчук, В.М. Синенький. Класифікація та види саморобних вибухових пристроїв. Львів. 2016 р. 90 с.

59. Олександр ЩЕБЕТЮК, Сергій ЦИБУЛЯ, Валерій АБОРІН, Віктор ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ, Олег КРАШАНИЦЯ. Методичні рекомендації «щодо утримання та обслуговування інженерних загороджень» (за досвідом проведення ООС (раніше АТО)). Київ. 2020 р. 36 с.

60. С.І. Дяков, О.Л. Колос, А.А. Варствівський. Фортифікація та маскування. Навчальний посібник. Київ. 2023 р. 145 с.

61. Інженерна підготовка: Навч. посібн. Львів, НАСВ. 2015 р.

62. В.В. Барбашин, О.М. Смирнов, І.О. Толкунов. Утилізація та знищення вибухонебезпечних предметів: навчальний посібник. Том II. Заходи безпеки при поводженні з ракетами та боєприпасами під час проведення робіт з утилізації. Харків, НУЦЗУ, ФОП Панов А.М. 2018. 484 с.

63. В.В. Барбашин, О.М. Смирнов, І.О. Толкунов. Утилізація та знищення вибухонебезпечних предметів: навчальний посібник. Том III. Організація утилізації та знищення ракет і боєприпасів на арсеналах, базах та складах. Харків, НУЦЗУ, ФОП Панов А.М. 2018. 416 с.

64. Лоїк В.Б. Радіаційний, хімічний та біологічний захист. Частина 1. Хімічний захист: навчальний посібник / В.Б. Лоїк, Р.Т. Ратушний, О.Д. Синельников, М.Л. Довгановський, Р.С. Яковчук. Львів: ЛДУ БЖД, 2022. 688 с.

65. Лоїк В.Б. Радіаційний, хімічний та біологічний захист. Частина 2. Радіаційний захист: навчальний посібник / В.Б. Лоїк, Р.Т. Ратушний, О.Д. Синельников, М.Л. Довгановський, Р.С. Яковчук, А.Б. Тарнавський. Львів: ЛДУ БЖД, 2022. 576 с.

66. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: навч. посіб. / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2010. 384 с.